ISSN 2181-2357

XALQARO NAZARIY VA AMALIY TADQIQOTLAR JURNALI

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH

JURNAL FARG'ONA POLITEXNIKA INSTITUTI HAMKORLIGIDA NASHR ETILADI

VOLUME 3,
Issue 3
2023

ISSN 2181-2357

«Al-Ferganus» MChJ.
A. M. Abdullayev 3-tom, 3 -son.
«Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali»
Ilmiy jurnal. Mart 2023 y.
2021 yil noyabrdan beri nashr etilmoqda.
Oyiga bir marta nashr etiladi. 16+

Tahririyat kengashi raisi Salomov O'ktam Raximovich, FarPI rektori

Bosh muharrir K. I. Kurpayanidi

Tahririyat hay'ati: A.M.Abdullaev, M.S.Ashurov, E.A.Mo'minova, K.X.Abduraxmonov, A.N.Asaul, A.V.Burkov, U.V.G'ofurov, M.A.Ikromov, D.Kudbiev, E.S.Margianiti, B.Obrenovich, L.NA Sultonov, L.NA. , A.Xasanov, Sh.T.Karimov, Sh.Sh.Salixanova, U.K.Alimov, S.M.Turabdjanov, B.A.Alimatov, R.J.Tozhiyev, A.A.Risqulov, B.M.Tursunov, S. F. Ergashev, J.D.Axmedov, Kh.A. Akramov, M.X. Xakimov, Sh.M. Iskandarova, Z.M. Sobirova, A.M. Muxtarova, L.M. Babakhodjaeva..

Tahririyat manzili: 150107
Farg'ona shahri, Farg'ona ko'chasi, 86 - uy
Тел. +998971003888
https://alferganus.uz/en/site/index
E-mail: alferganus.ltd@gmail.com

Academic Resource Index ResearchBib
IF(Impact Factor) **9.88 /2022**
http://journalseeker.researchbib.com/view/issn/2181-2357

Scientific Journal Impact Factor
TOGETHER WE REACH THE GOAL
SJIF 2023: 5,971
http://sjifactor.com/passport.php?id=21994

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti administratsiyasi huzuridagi axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida ro'yxatga olingan.
Ro'yxatga olish № 1189 Berilgan sanasi: 17-06-2021.

Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali Crossref, OpenAIRE, Google Scholar bazalariga kiritilgan.

Impact-faktor 2021 Evaluation Pending

CC BY CC litsenziyasi turi: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

Jurnal jahon va mintaqaviy darajada fan va amaliyotning rivojlanish masalalariga bag'ishlangan.
Jurnal olimlar, o'qituvchilar, doktorantlar, talabalar uchun mo'ljallangan.

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali.
2023. T.3. №3.

ISSN 2181-2357
9 772181 235007 >

© «Al-Ferganus» MCHJ,
2023 Farg'ona, O'zbekiston

CC BY *License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)*

ISSN 2181-2357

«Al-Ferganus» LLC.
A. M. Abdullaev
"International journal of theoretical and practical research"
Scientific Journal.
Published since November 2021.
Schedule: monthly. 16+

Volume 3, Issue 3

March, 2023.

Chairman of the Editorial Board Salomov Uktam Rakhimovich, rector of FerPI

Editor-in-chief **K. I. Kurpayanidi**

Editorial Board: A. M. Abdullaev, M. S. Ashurov, E. A. Muminova, K. Kh. Abdurakhmanov, A. N. Asaul, A. V. Burkov, U. V. Gafurov, M. A. Ikramov, D. Kudbiev, E. S. Margianiti, B. Obrenovich, L. Ivars, K. E. Onarkulov, N. A. Sultanov, A. Khasanov, Sh. T. Karimov, Sh. Sh. Khamdamova, D. S. Salikhanova, U.K. Alimov, S.M. Turabdzhanov, B.A.Alimatov, R.Zh. Tozhiev, A.A. Riskulov, B.M. Tursunov, A.A. Shermukhamedov, S. F. Ergashev, J.D.Akhmedov, Kh.A. Akramov, M.Kh. Khakimov, Sh.M. Iskandarova, Z.M. Sobirova, A.M. Mukhtarova, L.M. Babakhodzhaeva.

Address of the editorial office:
150107
Fergana city, Fergana str., 86.
Phone +998971003888
https://alferganus.uz/en/site/index
E-mail:
alferganus.ltd@gmail.com

Academic Resource Index
ResearchBib
IF(Impact Factor) **9.88 / 2022**
http://journalseeker.researchbib.com/view/issn/2181-2357

Scientific Journal Impact Factor
TOGETHER WE REACH THE GOAL
SJIF 2023: 5,971
http://sjifactor.com/passport.php?id=21994

Registered with the Agency of Information and Mass Communications under the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan.
Registration No. 1189 dated 17-06-2021.

The journal "International Journal of Theoretical and Practical Research" is included Crossref, OpenAIRE, Google Scholar.

Impact-factor 2021 Evaluation Pending

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

The Journal addresses issues of global and regional Science and Practice. For scientists, teachers, doctoral students, students.

(2022). International journal of theoretical and practical research, *3(3)*.

ISSN 2181-2357
9 772181 235007 >

© LLC «Al-Ferganus»,
2023, Fergana, Uzbekistan

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ISSN 2181-2357

«Al-Ferganus» ООО.
А. М. Абдуллаев
Том 3, Номер 3.
«Международный журнал теоретических и практических исследований»
Научный журнал.
Март 2023 г.
Издается с ноября 2021 г.
Выходит один раз в месяц. 16+

Председатель редакционного совета **Саломов Уктам Рахимович,** ***ректор ФерПИ***

Главный редактор **К. И. Курпаянизи**

Редакционная коллегия: А.М.Абдуллаев, М.С.Ашуров, Э.А.Муминова, К.Х.Абдурахманов, А.Н.Асаул, А.В.Бурков, У.В.Гафуров, М.А.Икрамов, Д.Кудбиев, Э.С.Маргианити, Б.Обренович, Л.Иварс, К.Э.Онаркулов, Н.А.Султанов, А.Хасанов, Ш.Т.Каримов, Ш.Ш.Хамдамова, Д.С.Салиханова, У.К.Алимов, С.М.Турабджанов, Б.А.Алиматов, Р.Ж.Тожиев, А.А.Рискулов, Б.М.Турсунов, А.А.Шермухамедов, С.Ф.Эргашев, Ж.Д.Ахмедов, Х.А.Акрамов, М.Х.Хакимов, Ш.М.Искандарова, З.М.Собирова, А.М.Мухтарова, Л.М.Бабаходжаева.

Адрес редакции: 150107
г. Фергана, ул. Ферганская, 86
Тел. +998971003888
https://alferganus.uz/en/site/index
E-mail: alferganus.ltd@gmail.com

Academic Resource Index ResearchBib
IF(Impact Factor) **9.88 /2022**
http://journalseeker.researchbib.com/view/issn/2181-2357

Scientific Journal Impact Factor
TOGETHER WE REACH THE GOAL
SJIF 2023:5,971
http://sjifactor.com/passport.php?id=21994

Зарегистрирован в Агентстве информации и массовых коммуникаций при Администрации Президента Республики Узбекистан.
Регистрации № 1189 от 17-06-2021.

Журнал «Международный журнал теоретических и практических исследований» включен в Crossref, OpenAIRE, Google Scholar.

Импакт-факторы журнала: 2021 Evaluation Pending

Тип лицензии CC поддерживаемый журналом: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

В журнале рассматриваются вопросы развития мировой и региональной науки и практики. Для ученых, преподавателей, докторантов, студентов.

Международный журнал теоретических и практических исследований. 2023. Т. 3. №3.

ISSN 2181-2357
9 772181 235007 >

©ООО «Al-Ferganus»,
2023, Фергана, Узбекистан

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH

ISSN 2181-2357

T. 3 N°3 2023

SJIF 2023:5.971

TABLE OF CONTENTS

Iqtisodiy fanlar / Economic Sciences/ Экономические науки

1. **Erkaboyev, Sanjarbek Odiljonovich,** 6
Public financial control in the public financial management system: an analysis of the European experience
2. **Israilova, Maksuda Valerievna** 19
An alternative approach to assessing the competitiveness of textile industry clusters
3. **Abduraxmanova, Shoxida Ravshanovna** 31
Strategies for increasing of the textile industry in Uzbekistan
4. **Butaboev, Makhammadjon** 40
Risk management mechanisms in industries and spheres of the digital economy
5. **Dehqonov, Nuriddin Muhammadaliyevich** 55
Advance proposals formed on the basis of public opinion in regions
6. **Tukhtasinova, Dildorakhon** 63
Improvement of the innovation management system at textile industry enterprises
7. **Uzganbayeva Dilnoza, Nazarova, Latofat, Gaybullaeva, Gulbakhor** 71
Some problems of forming a modern innovative system

Pedagogika fanlari / Pedagogical Sciences /Педагогические науки

8. **Usmanova, Zulfiya Musaevna** 84
Impact of art literature on personality education

Filologiya fanlari /Philological Sciences / Филологические науки

9. **Urmonova, Maftunakhon, Mirzayeva, Dilshoda** 91
Determination of the concept of "intelligence and unintelligence" in English and Uzbek proverbs

Qisqa xabarlar / Краткие сообщения / Short messages

10. **Bun, Anna** 97
Valevataya, Victoria Sergeevna, Kalyukh, Tatiana Vadimovna
Development of ESG-audit in the context of the concept sustainable development
11. **Dehqonov, Nuriddin Muhammadaliyevich** 101
Promotion of proposals and triage of activities formed on the basis of public opinion in the regions

E'lon / Reklama / Advertisement

Advertisement 105
Our publications 115

QR CODE of this issue of the magazine

https://dx.doi.org/

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH ISSN 2181-2357 T. 3 N°3 2023 SJIF 2023:5.971

International journal of theoretical and practical research

Scientific Journal

Year: 2023 Issue: 3 Volume: 3
Published: 31.03.2023
http://alferganus.uz

QR-Article

Citation:
Uzganbayeva, D., Nazarova, L., Gaybullaeva, G. (2023). Some problems of forming a modern innovative system. SJ *International journal of theoretical and practical research, 3 (03), 71-83.*

Uzganbayeva, D., Nazarova, L., Gaybullaeva, G. (2023). Milliy innovatsiya tizimini shakllantirishning ayrim muammolari va yechimlari. *Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali, 3 (03), 71-83.*

Doi:
https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7835586

Uzganbayeva, Dilnoza
Assistant at the Department of Economics Fergana Polytechnic Institute
Email: *dilnoza.uzganbayeva@ferpi.uz*

Nazarova, Latofat
Assistant, Department of Economics Fergana Polytechnic Institute
E-mail: nazarovalatofat0108@gmail.com

Gaybullaeva, Gulbakhor
Assistant, Department of Economics Fergana Polytechnic Institute

DOI 10.5281/zenodo.7835586

UDC 658

SOME PROBLEMS OF FORMING A MODERN INNOVATIVE SYSTEM

Abstract. *The article is devoted to the formation and development of the national innovation system of the Republic of Uzbekistan. The article considers and describes the reasons and factors influencing the formation and development of the national innovation system, problems and ways to solve them, as well as the model of the national innovation system.*
Keywords: *innovation, innovative economy, innovative model, national innovative system, innovative activity, technological progress, effective management.*

Uzganbayeva, Dilnoza To'xtasinovna
Iqtisodiyot kafedrasi assistenti, Farg'ona politexnika instituti

Nazarova, Latofat Toirjon qizi
Assistent, "Iqtisodiyot " kafedrasi Farg'ona politexnika institute

CC BY
License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Gaybullaeva, Gulbakhor
Iqtisodiyot kafedrasi assistenti, Farg'ona politexnika instituti

MILLIY INNOVATSIYA TIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING AYRIM MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Annotatsiya. *Maqolada O'zbekiston Respublikasi milliy innovatsiya tizimini shakllantirish va rivojlantirish yo'nalishlariga bag'ishlangan. Maqolada, milliy innovatsiya tizimni shakllantirish va rivojlantirishga ta'sir qiluvchi sabab va omillar, muammo va yechimlar o'rganilgan hamda bayon qilingan, shuningdek milliy innovatsiya tizimi modeli ishlab chiqilgan.*
Kalit so'zlar: *innovatsiya, innovatsiya iqtisodiyoti, innovatsion model, milliy innovatsiya tizimi, innovatsiya faoliyati, texnologik taraqqiyot, samarali boshqaruv.*

Узганбаева, Дилноза Тохтасиновна
Ассистент кафедры "Экономика", Ферганский политехнический институт

Назарова, Латофат Тоиржон кизи
Ассистент кафедры «Экономика», Ферганский политехнический институт

Гайбуллаева Гулбахор
Ассистент кафедры «Экономика», Ферганский политехнический институт

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ

Аннотация. *Статья посвящена вопросам формирования и развития национальной инновационной системы Республики Узбекистан. В статье рассматриваются и описываются причины и факторы, влияющие на формирование и развитие национальной инновационной системы, проблемы и пути их решения, а также модель национальной инновационной системы.*
Ключевые слова: *инновации, инновационная экономика, инновационная модель, национальная инновационная система, инновационная деятельность, технический прогресс, эффективное управление.*

Kirish

Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiyotni sog'lomlashtirish va kelgusi rivojlanishi uchun sharoit yaratish innovatsion faoliyatni jonlantirish orqali amalga oshiriladi. Aynan shuning uchun, sanoat korxonalari innovatsion faoliyatini jonlantirishga qaratilgan sharoitlarni yaratish, iqtisodiyotda samarali tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishning muhim omillaridan biridir. Bundan tashqari sanoat korxonalarining innovatsion faolligi darajasini baholash va ushbu innovatsion faoliyat asosida uzoq muddatli strategik rivojlanish maqsadlariga erishish va istiqbolda ularning

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

barqaror daromad olishini ta'minlashga qaratilgan zamon bilan hamnafas milliy innovatsiya tizimini shakllantirish dolzarb masalalar qatorida turadi.

Adabiyotlar sharhi

Shu paytgacha olimlar tomonidan milliy innovatsiya tizimiga yagona bir ta'rif berilgan emas. Rivojlangan mamlakatlarning milliy innovatsiya tizimilari bir-biridan farq qiladi. Zotan, turli mamlakatlar tomonidan milliy innovatsiya tizimi oldiga turli maqsadlar qo'yiladi va amalga oshiriladi. Ko'p iqtiboslik keltiriluvchi o'quv qo'llanma muallifi Yu.P.Surmin quyidagicha yozadi: "Tizimlarni ajratish va qurish quyidagicha amalga oshiriladi: Tizim ta'minlab berishi kerak bo'lgan maqsad qo'yiladi. Funktsiyalar bajarilishini ta'minlovchi funktsiya yoki vazifalar aniqlanadi. Maqsad ob'ekt harakat yo'nalishiga yo'naltiriladi. Maqsad odatda mavjud vositalar bilan hal etib bo'lmaydigan muammoli vaziyatlardan yuzaga keladi. Tizim esa muammolarni hal etish vositasi sifatida yuzaga chiqadi. [1,58 b.]

Hozirgi vaqtga qadar ham xorijiy ham rossiyalik olimlar orasida "Milliy innovatsiya tizimi" ning umum tan olingan yagona tushunchasi mavjud emas. Umumiy qarashlarning mavjud emasligi milliy innovatsiya tizimi va uning tarkibiy qismlarini shakllantirish uslubiyotiga turlicha yondashuvlarni keltirib chiqarmoqda. Olib borilgan adabiyotlar tahlilidan kelib chiqib, ushbu yo'nalishlarni ushlab turuvchi sakkizta yo'nalishlarni ajratib ko'rsatish mumkin:

- institutlar majmui sifatida: R. Nelson [2];
- institutlar va turli elementlar va tarkibiy qismlarning majmui sifatida: D.A. Serpuxovitin [3];
- tashkilotlar (korxona, tarkib) va faoliyatining maqsadli turlari (yo'nalishlari) tarmog'i sifatida: K. Frimen [4];
- o'zaro bir-biri bilan bog'langan faoliyat, elementlar va tarkib sifatida: B.O.Lumdvall [5,6,7];
- milliy innovatsiya tizimi sohasi (ulushi) sifatida:
- 2000-yilda L. Leydesdorf tomonidan shakllantirgan uchtalik spiral bilimlar ishlab chiqarish kontseptsiyasi sifatida; universitet-hukumat-biznes (korxona, sanoat) [8];
- fanlararo yondashuvni o'z ichiga oluvchi keng yondashuv sifatida: R.Kaxn (2008 y) [9];
- ijtimoiy kapital orqali: milliy innovatsiya tizimini "Millatning texnik o'zgarishlarga nisbatan ijtimoiy moslashuvchanligi".

Muayyan vaqt davomida olimlarning milliy innovatsiya tizimi tushunchasiga qarashlari rivojlanib bormoqda. Masalan, K.Frimen 1987 yilda nashr qilingan ishida milliy innovatsiya tizimini tashkilotlar tarmog'i sifatida ko'rib chiqqan bo'lsa [10], 2002-2004 yillargi ishida texnik o'zgarishlarga millatning ijtimoiy ko'nikmalari sifatida qaramoqda [11]. B.O.Lundvallning 1992 yilgi ishida milliy innovatsiya tizimi sifatida elementlar va munosabatlar haqida gap borsa [12], 2010 yilgi ishida yangi mahsulotlarning rivojlanishi bilan bog'liq ravishda ishlab chiqaruvchilar va foydalanuvchilarning o'zaro harakati haqida chop etmoqda [13].

Milliy innovatsiya tizimi tushunchasini aniqlash bo'yicha taklif etilayotgan ham xorijiy, ham rossiyalik olimlarning tushunchalarining birortasi davlat yoki milliy xususiyatlarni o'z ichiga qamrab olmayapti. Milliy innovatsiya tizimida yoki davlat

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

siyosatida o'zaro harakatlar mexanizmi, institutlar tarkibi va tavsifi, turlicha elementlar va tarkibiy qismlar har bir davlatning milliy innovatsiya tizimlari xususiyatlarini ochib berishga imkon berayotganligini olib borilgan adabiyotlar tahlili ko'rsatmoqda.

Ammo, bizning mamlakatimizda ham milliy innovatsiya tizimini shakllantirish va rivojlantirish, shuningdek, milliy innovatsiya tizimi tarkibining o'zaro aloqalari tadqiq etilish darajasi yetarli emas hamda yetarli darajada o'rganilmagan.

Tadqiqotimizning maqsadi sifatida O'zbekiston Respublikasida zamonaviy innovatsiya tizimini shakllantirishning ayrim muammolarini ko'rib chiqamiz.

Tadqiqot maqsadidan kelib chiqqan holda, ushbu tadqiqot ob'ekti bo'lib, O'zbekiston Respublikasida zamonaviy innovatsiya tizimini shakllantirish, uning holati, salohiyati, iqtisodiy rivojlanish va raqobatdoshlikka qo'shadigan hissasi bo'lib hisoblanadi.

Tadqiqot usullari.

Tadqiqotning instrumental va uslubiy apparati tizimli yondashuv doirasida mantiqiy va vaziyatli tahlil, guruhlash, taqqoslashga asoslangan holda umumiy ilmiy - tadqiqot usullaridan keng foydalanildi.

Natijalar va muhokamalar.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh assambleyasining 70/1 qarori bilan belgilangan Barqaror rivojlanish maqsadlari (Sustainable Development Goals) doirasida mamlakatlar 2030 yilgacha ilmiy-tadqiqot, tajriba konstruktorlik ishlariga davlat va xususiy xarajatlarni sezilarli darajada oshirish majburiyatini olishdi.

Amerikalik iqtisodchi, Solou modeli muallifi va 1987 yilgi Nobel mukofoti sovrindori Robert Merton Solouning so'zlariga ko'ra, 1908-1949 yillarda, o'xshashi bo'lmagan innovatsion mahsulotlar AQSh iqtisodiyotining rivojlanish sur'atlarini 1,5 foizga o'sishiga olib keldi [14]. Bu o'sha davrda mamlakat YaIMning yarmini tashkil etar edi. Yana bir amerikalik olim Edvard Denison ma'lum bir mamlakatda iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradigan 23 omilni aniqladi va ulardan 14 tasi innovatsiya bilan, 9 ta omil kapital, yer va ishchi kuchi bilan bog'liq edi. Olimning fikriga ko'ra, yangi mahsulot ixtiro qilinishi va keyinchalik u bilan bozorga chiqish rivojlangan mamlakatlar YaIMining 60 foizga yaqin o'sishiga olib keladi [15].

Bugungi kunda O'zbekiston Markaziy Osiyoda rivojlangan ilmiy-tadqiqot bazasi va dunyoda tan olingan keng ilmiy tarixga ega bo'lgan yirik ilmiy markazdir. Biroq, O'zbekistonda ham, umuman Markaziy Osiyoda ham innovatsion rivojlanish sur'ati kutilgan darajada emas. O'zbekiston so'nggi Global Innovation Index-ga kiritilmagan, garchi bir necha yil oldin biz ushbu indeksga kiritilgan 144 mamlakat orasida 127-o'rinda edik [16,17].

Lekin, amalga oshirilgan ishlar natijasida 2020 yil 2 sentyabrida e'lon qilingan Global Innovation Indexning reytingida, uzoq yillik tanaffusdan so'ng O'zbekiston 43 ta kirish indikatori va 22 ta chiqish indikatoriga ko'ra baholanib, 131 davlatlar orasida 80 ta ko'rsatgich bilan 29 ta pog'ona sakrab, 93-o'rin bilan reytingga kiritildi. Ya'ni kirish sub-indeksi bo'yicha 81-o'rinni, reyting ustunlari bo'lmish institutsional rivojlanish (Institutions, 95-o'rin), inson kapitali va ilmiy-tadqiqot faoliyati (Human capital & research, 77-o'rin), infratuzilma (Infrastructure, 72 o'rin), bilim va texnologiyalar natijadorligi (Knowledge & technology outputs, 90-o'rin) kabi yo'nalishlardagi

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

indikatorlarda ijobiy natijalarga erishdi. Quyidagi subindikatorlarda yuqori o'ntalik davlatlari qatoriga kirdi: biznes boshlashning oddiyligi (Ease of starting a business) – 8-o'rin, ilm-fan va texnika sohasida bitiruvchilar (Graduates in science&engineering) – 7-o'rin va kapitalni yalpi ravishda jamlash (Gross capital formation) – 8-o'rin. Shu bilan birga, 8 ta muhim indikatorlar bo'yicha 12-45 o'rinlarni egalladi.

Shuningdek, quyidagi indikatorlarda hozircha quyi o'rinlarda qolmoqda: me'yoriy sifat (Regulatory quality) – 127-o'rin, qonun ustuvorligi (Rule of law) – 124-o'rin, AKT xizmatlari eksporti (ICT services exports) – 129-o'rin, xorijda moliyalashtiriladigan tadqiqot va ishlanmalarning yalpi xarajatlari (GERD financed by abroad) – 96-o'rin.

Davlatimiz o'rta daromad guruhli 29 ta davlatlar orasida 12-o'rinda, Markaziy va Janubiy Osiyodagi 10 ta davlatlar o'rtasida 4-o'rin egallab, bunda yuqori pog'onalarni 1-o'rinda Hindiston-48, 2-o'rinda Eron-67 hamda 3-o'rinda Qozog'iston-77 reyting ko'rsatgichlari bilan yuqori o'rinda kelmoqda.

Agar UNESCO statistika instituti ma'lumotlariga ko'ra, 2015 yilda dunyoda ilmiy-tadqiqot ishlanmalariga ajratilgan mablag'lar o'rtacha YaIMning 1,7 foizini tashkil etgan bo'lsa, unda Markaziy Osiyo uchun bu ko'rsatkich 0,2 foizni tashkil etdi [18].

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekiston va Qozog'istonda ilmiy-tadqiqot ishlanmalariga sarflanadigan xarajatlar taxminan bir xil darajada - YaIMning 0,13% miqdorida, bu juda past ko'rsatkichdir. Taqqoslash uchun: Misr taxminan 0,72%, Braziliya va Rossiya Federatsiyasi - 1,26% va 1,0%, AQSh va Germaniya - 2,84% va 3,09%, Shvetsiya va Yaponiya - YaIMning taxminan 3.34% va 3,26% sarflaydi. Janubiy Koreya bu borada yetakchi hisoblanib, ilmiy – tadqiqot, tajriba konstruktorlik ishlariga sarflanadigan xarajatlar mamlakat YaIMning 4,81 foizini tashkil etadi [19], Samsung, LG, SK Holdings, POSCO, Hyundai va boshqalar kabi jahon miqyosidagi korporatsiyalar mavjudligi buni yana bir bor tasdiqlaydi.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga yuqori mablag' sarflaydigan mamlakatlarda ilmiy-tadqiqot tajriba konstruktorlik ishlariga kiritiladigan investitsiyalarning katta qismi xususiy sektorga to'g'ri keladi. Yaponiyada sarmoyalarning qariyb 80% xususiy sektor tomonidan sarflanadi. Xitoy va Janubiy Koreyada xususiy sektor ilmiy-tadqiqot ishlariga barcha investitsiyalarning ¾ dan ko'pini sarflaydi. O'zbekistonda, aksincha, davlat ilmiy-tadqiqot ishlarining umumiy xarajatlarining 60 foizidan ko'pini moliyalashtiradi. Bu O'zbekistondagi xususiy sektor hali bu yo'nalishda harakat qilish uchun yetarlicha rag'batlantirishga va mustaqil ravishda innovatsion yechimlarni ishlab chiqish uchun yetarli imkoniyatlarga ega emasligidan dalolatdir.

Iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkiloti mamlakatlarida YaIM o'sishining 80-90 foizi innovatsiyalar hisobiga amalga oshiriladi [20,21].

Bizning tadqiqotlarimiz shuni ko'rsatadiki, ushbu mamlakatlarning milliy innovatsion rivojlanish yo'liga o'tishi milliy innovatsiya tizimining yaratilishi natijasida amalga oshgan. Yangi rivojlanayotgan davlatlar innovatsion texnologiyalarni import qilishdan boshlab, ular o'zlarining innovatsion tizimini shakllantirmoqdalar. Ular foydalangan innovatsiya modeli shuni ko'rsatadiki, import qilingan ilmiy va texnologik yutuqlardan oqilona foydalanish nafaqat YaIM ning sezilarli o'sishini ta'minlabgina qolmay, balki ular iqtisodiyotini dunyoning iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarining sifat jihatidan yuqori darajasiga ko'tarilishiga yordam berishi mumkinligini isbotladi.

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Demak, yuqoridagilardan kelib chiqib, xulosamiz asosida bizningcha "milliy innovatsiya tizimi" atamasiga ma'lum bir mamlakat milliy innovatsiya tizimining funktsional faoliyatini ta'minlovchi, innovatsion rivojlanishni ta'minlaydigan tashkiliy, qonunchilik, tuzulmaviy va funktsional tarkibiy qismlarning yig'indisidir deb ta'rif berishimiz mumkin.

Bu tuzilmalar turli resurslarga yo'l ochishni ta'minlovchi va innovatsion faoliyatning qatnashchilariga ma'lum turda ko'mak beruvchi tarkibiy qismlar hisoblanadi. Ushbu tizim korxona (tashkilotlar) majmui, iqtisodiyot va jamiyat hayotining barcha doiralaridagi bilimlar va texnologiyalarning o'zaro harakatini o'z ichiga oladi.

Fikrimizcha, innovatsiya tizimi fan, texnika, iqtisodiyot, tadbirkorlik va menejment tamoyillarini ma'lum bir nuqtada birlashtiruvchi tizim bo'lib, buning natijasida ilmiy g'oyalar hamda loyihalarning innovatsion mahsulotga aylanish davri tezlashadi. Shuning uchun jahon amaliyotida rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar uchun innovatsiya tizimini rivojlantirish eng muhim ustuvor strategiyalardan biri hisoblanadi.

Yuqoridagilarni inobatga olib, biz tomondan taklif qilinayotgan O'zbekiston Respublikasi milliy innovatsiya tizimi modeli maqsadi, moliyalashtirish manbaalari, iqtisodiy-tashkiliy institutlar, innovatsion faoliyatni axborot ta'minoti, kadrlar ta'minoti, qonunchilik asoslari, davlat ilmiy-texnik dasturlari va loyihalarini amalga oshirishni monitoring qilish va muvofiqlashtirish tizimi, ilmiy-tadqiqot tashkilotlari, innovatsion infratuzilma sub'ektlari va bilimdan foydalanuvchilarning o'zaro aloqalari O'zbekiston Respubliki Prezidenti, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, davlat tashkilotlari, innovatsion faoliyat sub'ektlari va innovatsion ishlanmalarni tijoratlashtirish darajalarida davlat tuzilmalari uchun qulay institutsional iqlim va innovatsion tizim yaratish hamda innovatsion faoliyat uchun strategik yo'nalishlar majmuasini, fundamental bilimlarni rivojlantirishga ko'maklashishdan iborat.

Milliy innovatsiya tizimi modelining o'zaro aloqalari mexanizmini rivojlantirish keng ko'lamli murakkab vazifa bo'lib uni O'zbekiston Respubliki Prezidenti, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, davlat tashkilotlari, innovatsion faoliyat sub'ektlari va innovatsion ishlanmalarni tijoratlashtirish darajasida puxta o'ylangan, o'zaro kelishilgan samarali xatti-harakatlari orqaligina amalga oshirish mumkin bo'ladi. Milliy innovatsiya tizimini rivojlantirishga qaratilgan davlatning ustuvor siyosati, bugungi kunda O'zbekiston uchun muhim hisoblangan yo'nalishlar qatoriga kiradi. Taklif qilingan milliy innovatsiya tizimi modelidan O'zbekiston Respublikasining innovatsion faoliyat to'g'risidagi qonun osti xujjatlarini va o'rta muddatli hamda uzoq muddatli davrlar uchun innovatsion rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish, istiqbolli yo'nalishlarda muhim innovatsion muammolarni samarali hal etish, hududiy innovatsion-investitsiya dasturlarini ishlab chiqishda foydalanishda tavsiya qilinadi.

Tavsiya etilayotgan milliy innovatsiya tizimi modeliga ko'ra, O'zbekiston Respublikasida innovatsiya siyosati Prezident va Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi va respublika va mahalliy davlat organlari tomonidan o'z vakolatlari doirasida amalga oshiriladi.

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Milliy innovatsiya tizimini shakllantirish va barqaror rivojlantirish mexanizmlarini yaratishning qonunchilik asoslari sifatida O’zbekistonda qabul qilingan qonun, qator farmon va qarorlarini sanab o’tish mumkin.

Jumladan, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 1992 yil 8 iyuldagi “Ilm-fanni davlat yo’li bilan qo’llab-quvvatlash va innovatsiya faoliyatini rivojlantirish to’g’risida”gi [22], 2002 yil 20 fevralda e’lon qilingan «Ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil qilishni takomillashtirish to’g’risida»gi Farmonlari [23], 2006 yil 7 avgustdagi “Fan va texnologiyalar rivojlanishini muvofiqlashtirish va boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi [24], 2008 yil 15 iyuldagi “Innovatsion loyihalar va texnologiyalarni ishlab chiqarishga tatbiq etishni rag’batlantirish borasidagi qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi [25], 2011 yil 24 maydagi “O’zbekiston Respublikasining Intellektual mulk agentligini tashkil etish to’g’risida”gi qarori [26] hamda O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1992 yil 21 iyuldagi “Ilm-fanni rivojlantirish va innovatsiya faoliyatini davlat yo’li bilan qo’llab-quvvatlash choralari to’g’risida”gi [27], 1998 yil 19 yanvardagi “Xalqaro ilmiy-texnikaviy aloqalarni rivojlantirishni, xalqaro va xorijiy tashkilotlar va jamg’armalar grantlari bo’yicha ilmiy dasturlar va loyihalarni davlat tomonidan qo’llab quvvatlash to’g’risida”gi, 2004 yil 7 sentyabrdagi “O’zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasining ilmiy va moddiy-texnika bazasini mustahkamlash chora-tadbirlari to’g’risida”gi [28], 2008 yil 15 oktyabrdagi “Texnologiyalar Transferi Agentligi” Davlat unitar korxonasi faoliyatini takomillashtirish to’g’risida”gi, 2008 yil 10 noyabrdagi “Ilmiy, ilmiy tadqiqot muassasalari va tashkilotlarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash chora-tadbirlari to’g’risida”gi qarorlari [29] kabi milliy fan va innovatsiyalar sohasini rivojlantirish borasidagi dastlabki direktiv hujjatlar mamlakatimiz iqtisodiyoti tarmoqlarini zamonaviylashtirish, texnik talablardan kelib chiqqan holda, kelajakda innovatsion mahsulotlar va xizmatlar ko’lamini kengaytirishga oid tadbirlar majmuasi asoslab berilgan edi.

Bugungi kunda innovatsiya faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish, ilmiy texnik faoliyatni qo’llab-quvvatlash va rivojlantirish, mamlakat ilmiy salohiyatining raqobatbardoshligini oshirish tizimining asoslari O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 21 sentyabrdagi “2019 — 2021 yillarda O’zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to’g’risida” gi PF-5544-sonli [30], 2020 yil 29 oktyabrdagi “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to’g’risida” gi PF-6097-sonli [31], 2021 yil 1 aprel kungi “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish bo’yicha davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish to’g’risida” gi PF-6198 sonli Farmonlariga [32], shu bilan birga O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 1 noyabrdagi “Ilmiy-tadqiqot muassasalarining infratuzilmasini yanada mustahkamlash va innovatsion faoliyatini rivojlantirish chora-tadbirlari to’g’risida” gi PQ-3365-sonli [33], O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 29 noyabrda «O’zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to’g’risida»gi PQ-3416 - sonli [34], 2018 yil 27 aprelda «Innovatsion g’oyalar, texnologiyalar va loyihalarni amaliy joriy qilish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlar to’g’risida» PQ-3682-sonli Qarorlari [35] hamda 2020 yil 24 iyuldagi O’zbekiston Respublikasining “Innovatsion faoliyat to’g’risida” gi O’RQ-630-sonli Qonuniga asoslanadi [36].

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Yuqoridagi qonun, farmon va qarorlar ilmiy-tadqiqot institutlari faoliyatini yanada takomillashtirish, moddiy-texnik va laboratoriya - eksperimental bazani mustahkamlash, innovatsiya faoliyatini rivojlantirish uchun sharoit yaratish, Fanlar akademiyasi faoliyatini yana jonlantirish va rivojlantirish, 9 ta ilmiy tadqiqot institutlari faoliyatini qayta tiklash, bir qator ilmiy muassasalarni qayta tashkil etish, ilmiy sohalarda Fanlar akademiyasining 3 ta filiali, shu jumladan, Navoiy filiali tashkil etish, O'zbekistonning yangi tarixi bo'yicha jamoat kengashi, fan va texnologiyalar agentligi, ilmiy texnik faoliyatni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish jamg'armasi faoliyatini tashkil etish orqali mamlakat ilmiy salohiyatining raqobatbardoshligini oshirish, yaqin kelajakda ilmiy infratuzilmalarning moddiy –texnik, laboratoriya va tajriba bazalarini kuchaytirish maqsadida respublikada ilmiy-texnik faoliyatni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan har tomonlama tizimli o'zgarishlar asosini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 29 noyabrda «O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to'g'risida»gi PQ3416-sonli qarori [37] qabul qilingandan so'ng mamlakatimizda innovatsion faoliyatga e'tibor yanada kuchaydi. Endilikda fan va innovatsiyalar bo'yicha barcha jarayonlar ushbu vazirlik tomonidan amalga oshirilmoqda va muvofiqlashtirilmoqda. Vazirlik O'zbekiston Respublikasi-ni innovatsion va ilmiy-texnik rivojlantirish sohasida jamiyat va davlat hayotini har tomonlama rivojlantirishga, mamlakatning intellektual va texnologik salohiyatini oshirishga qaratilgan yagona davlat siyosatini amalga oshiruvchi davlat boshqaruv organiga aylandi.

Biroq, Vazirlik tomonidan amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini boshqarish mexanizmi hali ham innovatsion rivojlanish muammolariga javob bermaydi:

- O'zbekistonda innovatsiya faoliyatini amalga oshirish uchun motivatsiya va mexanizmlar yaratishda izchillik yo'q [38,39,40,41,42,43,44];
- Respublikada innovatsion rivojlanishni muvofiqlashtirish sust olib borilmoqda [45,46];
- hozirgi vaqtda ilmiy-tadqiqot faoliyatini iqtisodiy va ijtimoiy sohalar bilan muvofiqlashtirish, ilmiy-tadqiqot faoliyatining juda keng shakllangan ustuvor yo'nalishlariga muvofiqligini baholash bilan cheklangan [47,48,49,50];
- ustuvor yo'nalishlar shu qadar shakllantirilganki, ular amaliy qo'llanilishidan qat'i nazar, ushbu sohasidagi har qanday tadqiqotni o'z ichiga olishi mumkin va aniq strategiya va dasturlarni ishlab chiqishga hissa qo'shmaydi [51,52,53,54].

Yaratilgan me'yoriy-huquqiy muhit ham quyidagi kamchiliklarga ega:

- byudjet mablag'lari hisobidan yoki davlat tashkilotlari tomonidan yaratilgan intellektual faoliyat natijalariga huquqlarni iqtisodiy oborotga jalb qilishda qonuniy bo'shliqlar mavjudligi;
- normalarning yetishmasligi muassalarga ular tomonidan yaratilgan intellektual faoliyat natijalariga, shu jumladan byudjet mablag'lari hisobiga yaratilgan narsalarga, shuningdek, ushbu natijalarni ishlatishdan olingan daromadlarga mutlaq huquqlarni ta'minlash va tasarruf etish imkoniyatining yo'qligi;

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

• innovatsion infratuzilmaning alohida elementlari (innovatsion jamg'armalar, texnologiyalarni joriy etish markazlari, muhandislik laboratoriyalari, texnoparklar va boshqalar) o'rtasida iqtisodiy hamkorlikning rivojlantirishga qaratilgan me'yoriy-huquqiy asoslarning yaratilmaganligi;

• ta'lim, fan va ishlab chiqarishning mustahkam integratsiyasini ta'minlovchi me'yoriy-huquqiy asoslarning mavjud emasligi va mavjudlarining amalda ishlamasligi;

• intelluktual mulk huquqlaridan foydalanishning rasmiy tartibining mavjud emasligi.

Xulosa

Demak, innovatsion rivojlanish fan, innovatsiya va raqamli iqtisodiyot sohasidagi O'zbekistonning jadal rivolanishini ta'minlash uchun davlat, xususiy biznes va fuqarolik jamiyati institutlarini tizimli va maqsadga muvofiq yo'naltirilishi kerak.

Shu bilan birga, O'zbekiston uchun mos bo'lgan yetakchi innovator mamlakatlar tajribasi va samarali innovatsion iqtisodiyotni tashkil etishning muvaffaqiyatli usullari, shu jumladan, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish muhim ahamiyatga ega.

Mamlakatimizning jadal innovatsion rivojlanishi, investitsiyalarni jalb etish, iqtisodiyotning o'sishi hamda davlat va jamiyat hayotining boshqa sohalarini rivojlantirishning quyidagi ustuvor yo'nalishlarini taklif etamiz:

• ilm-fan sohasida boshqaruv tizimini takomillashtirish;

• ilm-fan va ilmiy faoliyatni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish hamda moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash;

• yuqori malakali ilmiy va muhandis kadrlar tayyorlash hamda ularni ilmiy faoliyatga yo'naltirish;

• ilm-fan taraqqiyotiga ko'maklashadigan zamonaviy axborot muhitini shakllantirish;

• ichki hamda jahon bozorlariga bilimlar va yangi texnologiyalarni tatbiq etish ishlarini yaxshilash;

• ilmiy tashkilotlarning ilmiy faoliyatini mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish istiqbollarini hisobga olgan holda tashkil etish;

• iqtisodiyotni taraqqiyotning innovatsion yo'liga o'tishini ta'minlaydigan raqobatbardosh bozorni shakllantirish va resurslardan samarali foydalanish;

• barcha sohalarda raqobatni rivojlantirish va ma'muriy to'siqlarni kamaytirish lozim.

Shu bilan birga, o'rta va uzoq muddatli ustuvorliklar - asosiy yo'nalishlarda ilmiy tadqiqot ishlarini moliyalashtirishga byudjet resurslarini kontsentratsiyalash tamoyiliga asoslangan tizimli muammoni hal qilish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish zarur.

Innovatsiya tizimining ishlashi to'g'risida mualliflik kontseptsiyasining amalga oshirilishi natijasida O'zbekiston Respublikasida davlat, biznes, fan va ta'lim o'rtasidagi o'zaro ta'sir mexanizmlarini o'z ichiga olgan samarali milliy innovatsiya tizimi yaratiladi, bu esa YaIMda ilmga asoslangan mahsulotlar ulushini oshirish imkonini beradi.

Demak, mamlakatimizda milliy innovatsiya tizimini rivojlantirish evaziga innovatsion salohiyatni shakllantirish va rivojlantirish, shuningdek, iqtisodiyotning

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

raqobatbardoshligini yanada oshirish imkoniyatlari paydo bo'ladi. U ayni paytda milliy iqtisodiyot taraqqiyotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Xulosa qilib aytganda, milliy innovatsiya tizimini shakllantirish, rivojlantirish va samarali boshqarish natijasida mamlakatimizda innovatsion bilimlarga asoslangan yangi iqtisodiyot shakllantirilishiga olib keladi. Bu esa, albatta, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda asos bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Сурмин, Ю. П. (2003). Теория систем и системный анализ. К.: МАУП, 364.
2. Nielsen, R. N. (2008). Feeding food producers with (Regional) knowledge for innovation. Toward a theoretical underpinning of the feat2015 project.
3. Серпуховитин, Д. А. (2020). Институциональные аспекты государственного управления инновационной деятельностью предприятий. Журнал экономической теории, 17(1), 198-212.
4. Freeman, C. (2002). Continental, national and sub-national innovation systems—complementarity and economic growth. Research policy, 31(2), 191-211.
5. Lundvall, B. Å. (2016). National innovation systems and globalization. The Learning Economy and the Economics of Hope, 351.
6. Lundvall, B. Å. (Ed.). (2010). National systems of innovation: Toward a theory of innovation and interactive learning (Vol. 2). Anthem press.
7. Lundvall, B. Å., Johnson, B., Andersen, E. S., & Dalum, B. (2002). National systems of production, innovation and competence building. Research policy, 31(2), 213-231.
8. Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: from National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of university–industry–government relations. Research policy, 29(2), 109-123.
9. Kahn, R. (2008). Towards ecopedagogy: Weaving a broad-based pedagogy of liberation for animals, nature, and the oppressed people of the earth. The critical pedagogy reader, 2, 522-540.
10. Freeman, C. (1987). National systems of innovation: the case of Japan. Technology policy and Economic Performance, London, Printer Publishers.
11. Freeman, C. (2004). Technological infrastructure and international competitiveness. Industrial and Corporate Change, 13(3), 541-569.
12. Lundvall, B. A. (1992). National Systems of Innovation/Lundvall, B.-A. National System.
13. Lundvall, B. A., & Lundvall, B. Å. (2010). National Systems of Innovation: Toward a Theory of Innovation and Interactive Learning. Anthem Press.
14. Солоу, Р. М. (2002). Теория роста. Панорама экономической мысли конца XX столетия/Под ред. Д. Гринэуэя, М. Блини, И. Стюарта: В, 478-506.
15. Denison, E. F. (2010). Accounting for slower economic growth: the United States in the 1970's. Brookings Institution Press.
16. https://www.globalinnovationindex.org/Home

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

17. Kurpayanidi, K. I., & Ilyosov, A. A. (2020). Problems of the use of digital technologies in industry in the context of increasing the export potential of the country. ISJ Theoretical & Applied Science, 10(90), 113.
18. https://www.unesco.org/en
19. UNESCO Institute for Statistics: Research and Development Expenditure 2019. - https://gtmarket.ru/ratings/research-and-development-expenditure
20. Drucker, P. F. (2002). The discipline of innovation. Harvard business review, 80(8), 95-102.

21. Margianti, E. S., Ikramov, M. A., Abdullaev, A. M., Kurpayanidi, K. I., & Misdiyono, M. (2020). Role of goal orientation as a predictor of social capital: Practical suggestions for the development of team cohesiveness in SME's. Monograph. Gunadarma Pulisher, Indonesia.
22. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1992 й., 9-сон, 369-модда
23. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2002 й., 5-6-сон, 40-модда; 11-12-сон, 93-модда; 2004 й., 3-сон, 31-модда; 2005 й., 3-4-сон, 24-модда
24. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 31-32-сон
25. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 29-30-сон, 280-модда
26. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2011 й., 22-23-сон, 227-модда
27. https://old.xs.uz/index.php/homepage/fan-va-talim/item/4955-%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F%D0%B2%D0%B0-%D0%B8%D1%88%D0%BB%D0%B0%D0%B1-%D1%87%D0%B8%D2%9B%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%88
28. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2004 й., 36-сон, 401-модда
29. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 46-сон, 454-модда
30. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 22.09.2018 й., 06/18/5544/1951-сон
31. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 30.10.2020 й., 06/20/6097/1431-сон
32. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 02.04.2021 й., 06/21/6198/0269-сон
33. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 01.11.2017 й., 07/17/3365/0195
34. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 30.11.2017 й., 07/17/3416/0338-сон
35. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 28.04.2018 й., 07/18/3682/1117-сон

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

36. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 24.07.2020 й., 03/20/630/1101-сон
37. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 30.11.2017 й., 07/17/3416/0338-сон
38. Икрамов, М. А., & Алимов, Г. А. (2019). Формирование спроса как фактор инновационного развития Узбекистана. In Экономический рост России: проблемы и стратегические перспективы (pp. 38-44).
39. Курпаяниди, К. И., & Муминова, Э. А. (2019). К проблеме активизации инновационных процессов в Узбекистане. Известия Ошского технологического университета, (3), 261-265.
40. Жуковская, И. Е. (2019). Современные тенденции влияния инноваций на управленческие процессы в условиях формирования цифровой экономики. Современные проблемы права, экономики и управления, (1), 182-189.
41. Kurpayanidi, K., Muminova, E., & Paygamov, R. (2016). Management of innovative activity on industrial corporations/Lap Lambert Academic Publishing. https://www.elibrary.ru/item.asp?id=35323355
42. Ашуров, М. С., & Шакирова, Ю. С. (2019). Пути повышения экономической эффективности инновационного развития промышленных предприятий. Известия Ошского технологического университета, (3), 265-270.
43. Ашуров, М. С., Курпаяниди, К. И., (2019). «DOING BUSINESS 2019: TRAINING FOR REFORM» тадбиркорлик муҳити самарадорлигини баҳолаш воситаси сифатида. Экономика и финансы (Узбекистан), (9).
44. Курпаяниди, К. И., & Ашуров, М. С. (2018). Муваффақиятли бизнес юритиш учун тадбиркорлик муҳитининг замонавий ҳолати ва уни самарали назорат қилиш муаммоларини баҳолаш (Ўзбекистон Республикаси материаллари асосида). Экономика и финансы (Узбекистан), (12).
45. Bozorov, A. (2020). The importance of real sector enterprises, theoretical and organizational-legal basis of financing. International Finance and Accounting, 2020(3), 6.
46. Эргашходжаева, Ш. Ж. (2013). Инновацион маркетинг. Т.: Iqtisodiyot.
47. Курпаяниди, К., & Ашуров, М. (2021). Ўзбекистон Республикасининг рақобатбардош миллий инновация тизимини шакллантириш муаммолари. Общество и инновации, 2(4/S), 213-223.
48. Ашуров, М. С. (2019). Ўзбекистонда тадбиркорлик муҳитининг замонавий ҳолати ва уни самарали ривожлантириш муаммоларини баҳолаш. Монография. GlobeEdit Academic Publishing, European Union.
49. Shanazarova, G. (2019). Саноат корхоналарининг инновацион салоҳиятини баҳолашнинг айрим назарий масалалари. Архив научных исследований.
50. Berkinov, B. (2020). Институционал иқтисодиёт 2. Архив научных исследований, 35.
51. Кадиров, А. М., Севликянс, С. Г., Отто, О. Э., Аҳмедиева, А. Т. (2011). Информационно-инновационное развитие экономики Узбекистана. Монография. - Т.: Иқтисодиёт.

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

52. Kurpayanidi, K.I. (2021). National innovation system as a key factor in the sustainable development of the economy of Uzbekistan. E3S Web Conf. Volume 258, Ural Environmental Science Forum "Sustainable Development of Industrial Region" (UESF-2021). Article Number 05026. Number of page(s) 13. Doi: https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125805026

53. Uzganbayeva, D. T. (2023). Направления развития плодоовощных кластеров в узбекистане. *Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali, 3 (1), 54-60. Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.7595330*

54. Safarova, D.E., Gaybullayeva, G.M. (2021). To'qimachilik korxonalari faoliyatini rivojlantirishda moliyaviy resurslardan foydalanish yo'llari. *Scientific progress*, *2 (2), 1295-1300.*

cc BY
License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

E'lon / Reklama / Advertisement

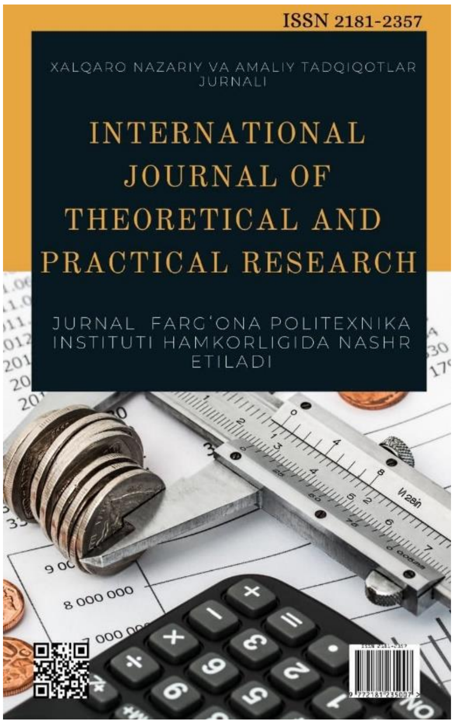

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE
NATIAONAL LIBRARY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER ALISHER NAVOI

CERTIFICATE

of registration at the National Centre
ISSN
and assignment of the International
Standard Serail Number

Title proper: International journal of theoretical and practical research
Abbreviated key-title: International journal of theoretical and practical research (Online)
Parallel title: Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali
Original alphabet of title: Basic roman
Subject UDC: 327
Subject: International relations. World, global politics. International affairs. Foreign policy
Corporate contributor: Farg'ona Politexnika instituti
Publisher: Farg'ona: "Al-Ferganus" MCHJ
LINK: alferganus.uz/en/site/index
Dates of publication: 2021-9999
Frequency: Monthly
Type of resource: Periodical
Language: Multiple languages
Country: Uzbekistan
Medium: Online
Indexed by: ROAD
Type of record: Confirmed
Last modification date: 22/12/2021
ISSN Center responsible of the record: ISSN National Centre for Uzbekistan
Record creation date: 22/12/2021
Original ISSN Centre: ISSN National Centre for Uzbekistan

ISSN: 2181-2357

The owner of the number is warned that the ISSN number must be used in strict accordance with the regulatory documents, not to transfer it to other persons and organizations. Changes in the information declared during registration, including any changes in the title, change ofthe publisher, contact information, etc., must be reported to the ISSN National Center.

Teshabaeva Umida Alimdjanovna
Director

22.12.2021
Date

National library of Uzbekistan named after Alisher Navoi – Information and mass communacations Agency under the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan
contact: (+998 71) 232-83-94, web: natlib.uz

Hurmatli hamkasabalar "Al-Ferganus" nashriyoti va "Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali" elektron jurnali O'zbekiston ta'lim xizmatlari bozorida o'zining faoliyatini boshlaganligini ma'lum qilamiz.

Ajoyib imkoniyatdan siz birinchilar qatorida foydalanib ilmiy nashrlaringizni chop etishingiz mumkin.

"Al-Ferganus" nashriyotimiz tomonidan Siz taqdim etgan darslik, o'quv qo'llanma, monografiya va ilmiy risolalarga ISBN, Doi halqaro raqamli idenfikatorlarni biriktirish, ularning elektron zamonaviy andozadagi muqovalar va ishlanmalarning elektron maketini yaratish, nashriyotda e'lon qilingan ishlarni elektron axborot nashrlarida joylashtirish xizmatlari ko'rsatiladi.

Bizning nashriyotimizning boshqa nashriyotlardan farqi shundaki, tezkor va sifatli xizmat ko'rsatamiz hamda eng asosiysi biz Sizning ishlaringizni Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi va Rossiya Milliy kutubxonasi fondlariga bepul joylashga shuningdek, Rossiya ilmiy iqtiboslik indeksi (RINTs va E – library) platformasiga, CrossRef bazalariga shartnoma asosida joylashtirishga ko'maklashamiz.

"Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali" ISSN 2181-2357 elektron jurnali ham o'z faoliyatini boshlamoqda. Bizning jurnalda O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi ixtisosliklari fizika-matematika, kimyo, biologiya, geologiya-mineralogiya, texnika, qishloq xo'jaligi, tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, geografiya, yuridik, pedagogika, tibbiyot san'atshunoslik, arxitektura, psixologiya, sotsiologiya fanlari bo'yicha milliy va xorijiy mualliflarning fanlardan erishgan yutuqlari

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

va istiqbollari borasidagi ilmiy maqolalari, ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan olimlarning ilmiy izlanishlari natijalari e'lon qilinadi. Elektron jurnal har oyda bir marta e'lon qilinadi.

Jurnallarda e'lon qilinadigan har bir maqolaga shartnoma asosida DOI (Crossref) raqami beriladi.

Shuningdek, tahririyat tomonidan:

- maqolalarni sifatli tarjima qilish;
- maqolalarni tahrirlash va jurnallar talabiga moslash;
- maqolalarga ishlov berish;
- maqolalarni plagiatga tekshirish;
- xorijdagi nufuzli (Scopus, Web of sciences va yuqori impakt faktorli) jurnallarda maqollarni sifatli va ishonchli chop etishga ko'maklashish xizmatlarini ham ko'rsatadi.

Imkoniyatni boy berib qo'ymang!

Quyidagi manzillarga murojaat qiling:

Elektron pochta manzili: Alferganus.ltd@gmail.com

Telegramm manzilimiz : @Alferganus_ltd

Telefonlar: (97) 100-38-88

(97) 337-86-00

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2021)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357)

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2021 = 5.5

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2022)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357 (E) / 2181-2357 (P))

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2022 = 5.962

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2023)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357)

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2023 = 5.971

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

PUBLIC IDENTIFIERS OF INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH

PUBLISHER: AL-FERGANUS LLC - UZBEKISTAN

INTERNATIONAL JOURNAL ADDRESS[IJA]

IJA.ZONE/1645645764 5

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH[IJA]

INTERNATIONAL ARTICLE ADDRESS[IAA]

IJA.ZONE/1264564543

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH[IAA]

CC BY

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ВНИМАНИЕ ОБЪЯВЛЕНИЕ!

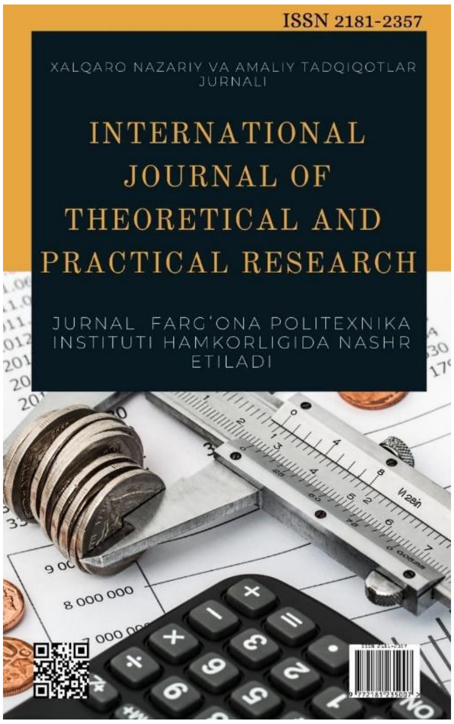

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

NATIAONAL LIBRARY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER ALISHER NAVOI

CERTIFICATE

of registration at the National Centre

ISSN

and assignment of the International Standard Serail Number

Title proper: International journal of theoretical and practical research
Abbreviated key-title: International journal of theoretical and practical research (Online)
Parallel title: Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali
Original alphabet of title: Basic roman
Subject UDC: 327
Subject: International relations. World, global politics. International affairs. Foreign policy
Corporate contributor: Farg'ona Politexnika instituti
Publisher: Farg'ona: "Al-Ferganus" MCHJ
LINK: alferganus.uz/en/site/index
Dates of publication: 2021-9999
Frequency: Monthly
Type of resource: Periodical
Language: Multiple languages
Country: Uzbekistan
Medium: Online
Indexed by: ROAD
Type of record: Confirmed
Last modification date: 22/12/2021
ISSN Center responsible of the record: ISSN National Centre for Uzbekistan
Record creation date: 22/12/2021
Original ISSN Centre: ISSN National Centre for Uzbekistan

ISSN: 2181-2357

The owner of the number is warned that the ISSN number must be used in strict accordance with the regulatory documents, not to transfer it to other persons and organizations. Changes in the information declared during registration, including any changes in the title, change ofthe publisher, contact information, etc., must be reported to the ISSN National Center.

Teshabaeva Umida Alimdjanovna
Director

22.12.2021
Date

National library of Uzbekistan named after Alisher Navoi - Information and mass communacations Agency under the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan
contact: (+998 71) 232-83-94, web: natlib.uz

Уважаемые коллеги! Сообщаем вам, что издательский дом «AL-FARGANUS» и “**Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali”-** “Международный журнал теоретических и прикладных исследований” начали свою деятельность на рынке образовательных услуг Узбекистана.

Это прекрасная возможность одним из первых опубликовать свои научные публикации. Наше издательство «AL-FARGANUS» предоставляет услуги по прикреплению международных цифровых идентификаторов ISBN, Doi к учебникам, учебным пособиям, монографиям и научным брошюрам, созданию электронных макетов их обложек и дизайнов в современной электронной форме, размещению опубликованных работ в электронные публикации.

Отличие нашего издательства от других издательств в том, что мы предоставляем быстрые и качественные услуги, а главное, бесплатно размещаем ваши работы в Национальной библиотеке Узбекистана им. Алишера Навои и оказываем помощь в размещении вашей работы в Российской национальной библиотеке, а также на платформе Российского индекса научного цитирования (РИНЦ, e-library) облегчить размещение.

Совместно с Ферганским политехническим институтом запущен проект электронного научного журнала «**Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar jurnali** – International Journal of Theoretical and Practical Research. Международный журнал теоретических и прикладных исследований».

Миссия научного электронного журнала направлена на развитие национальной и зарубежной науки, обеспечение общедоступности теоретических

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

позиций и практических результатов прикладных исследований. В журнале представлены следующие специальности Высшей аттестационной комиссии Республики Узбекистан по физике и математике, химии, биологии, геологии и минералогии, технике, сельскому хозяйству, истории, экономике, философии, филологии, географии, праву, педагогике, медицине, архитектуре, психология, социология. Журнал публикует научные статьи отечественных и зарубежных авторов о достижениях и перспективах науки, результатах научных исследований ученых, проводящих исследования. Электронный журнал издается один раз в месяц.

Каждой статье, опубликованной в журнале, на контрактной основе присваивается номер DOI (Crossref).

Также издательство оказывает услуги по:

• качественный перевод статей;

• редактирование статей и адаптация к требованиям журнала;

• обработка статей;

• проверка научных работ (статей, учебных пособи, монографий, диссертаций и др.) на плагиат статей;

• оказывает информационное обеспечение публикаций статей в престижных зарубежных журналах (Scopus, Web of Sciences и журналах с высоким импакт-фактором).

Не упускайте возможность!

Пожалуйста, свяжитесь с нами:

Электронный адрес: Alferganus.ltd@gmail.com

Наш адрес в телеграмм: @Alferganus_ltd

Телефоны: **(97) 100-38-88**

(97) 337-86-00

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2021)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357)

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2021 = 5.5

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2022)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357 (E) / 2181-2357 (P))

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2022 = 5.962

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

SJIFactor
Scientific Journal Impact Factor

CERTIFICATE OF INDEXING (SJIF 2023)

This certificate is awarded to

Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali
(ISSN: 2181-2357)

The Journal has been positively evaluated in the SJIF Journals Master List evaluation process
SJIF 2023 = 5.971

SJIF (A division of InnoSpace)

SJIFactor Project Manager
International Advisory Services
INNOSPACE INTERNATIONAL

SJIFactor Project

PUBLIC IDENTIFIERS OF INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH

PUBLISHER: AL-FERGANUS LLC - UZBEKISTAN

INTERNATIONAL JOURNAL ADDRESS[IJA]

I J A . Z O N E / 1 6 4 5 6 4 5 7 6 4 5

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH[IJA]

INTERNATIONAL ARTICLE ADDRESS[IAA]

I J A . Z O N E / 1 2 6 4 5 6 4 5 4 3

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH[IAA]

cc BY
License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

2021-06-22 00:02:38

my.gov.uz
Yagona Interaktiv
Davlat Xizmatlari Portali

O‘zbekiston Respublikasi
Prezidenti
Administratsiyasi
huzuridagi Axborot
va ommaviy
kommunikatsiyalar
agentligi

№ 7430-3360-d0e2-4e5b-8cf1-9914-2923
Hujjat yaratilingan sana: 2021-06-22
Ariza raqami: 32087634

Hujjat berilgan: ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ "AL-FERGANUS"
Qabul qiluvchining identifikatsiya raqami: 308291417

Ommaviy axborot vositasi davlat ro‘yxatidan o‘tkazilganligi to‘g‘risida
GUVOHNOMA

№ 1189

Nomi: "Xalqaro nazariy va amaliy tadqiqotlar"

Tarqatish shakli: jurnal

Til(lar)i: o'zbek, rus, ingliz

Muassis(lar)i: "AL-FERGANUS" mas'uliyati cheklangan jamiyat

Ixtisoslashuvi: fan sohalaridagi ilmiy nashr

Tahririyat manzili: 150100, Farg'ona viloyati, Farg'ona shahar, Mustaqillik ko'chasi, 42-uy

Tarqatish hududi: O'zbekiston Respublikasi hamda belgilangan tartibda chet davlatlarga

Berilgan sanasi: 17-06-2021

Ro‘yxatdan o‘tkazuvchi organ rahbari: Xodjayev Asadjon Azatbekovich

Mazkur hujjat Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 sentyabrdagi 728-son qarori bilan tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali to‘g‘risidagi nizomga muvofiq shakllantirilgan elektron hujjatning nusxasi hisoblanadi. Elektron hujjatning nusxasida ko‘rsatilgan ma’lumotlar to‘g‘riligini tekshirish uchun repo.gov.uz veb-saytiga o‘ting va elektron hujjatning noyob raqamini kiriting yoki mobil telefon yordamida QR-kodni skaner qiling. Diqqat! Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 sentyabrdagi 728-son qaroriga muvofiq elektron hujjatlardagi ma’lumotlar qonuniy hisoblanadi. Davlat organlariga Yagona portalda shakllantirilgan elektron hujjatlarning nusxalarini qabul qilishni rad etishlari qat’iyan taqiqlangan.

9103

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

21.03.2021 Центр государственных услуг

4007765

СВИДЕТЕЛЬСТВО

О государственной регистрации юридического лица (субъекта предпринимательства)

Настоящим подтверждается, что в Единый государственный реестр субъектов предпринимательства внесена запись о создании:

Общество с ограниченной ответственностью "AL-FERGANUS"

(Полное наименование юридического лица – субъекта предпринимательства с указанием организационно-правовой формы)

ООО "AL-FERGANUS"

(Сокращенное наименование юридического лица)

13.03.2021 За регистрационным номером: 963830

(Число, месяц (прописью), год):

Идентификационный номер налогоплательщика (ИНН):

Организационно-правовая форма:	Общество с ограниченной ответственностью
Местонахождение:	Ферганская область, г. Фергана, Aeroport ,
Свидетельство выдано:	Ферганская область, г. Фергана, ЦЕНТР ГОСУДАРСТВЕННЫХ УСЛУГ
	(Полное наименование регистрирующего органа):

https://fo.birdarcha.uz/br/legal_entities/register/step9?id=963830 1/1

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Our publications	Bizning nashrlarimiz	Наши издания

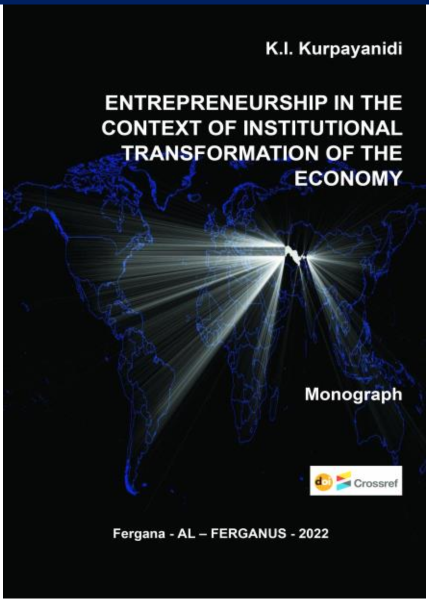

Kurpayanidi K.I., Entrepreneurship in the context of institutional transformation of the economy: monograph / Kurpayanidi K.I., edited by M.A.Ikramov. - Fergana polytechnic institute. AL-FERGANUS, 2022. – 220 p.

ISBN 978-9943-8579-6-4

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.7220693

Kurpayanidi K.I., Ilyosov A.A. Bojxona ishi: o‘quv qo‘llanma/ Kurpayanidi K.I., Ilyosov A.A. Farg‘ona, AL-FERGANUS, 2022. 308 b**.**

ISBN: 978-9943-8580-0-8

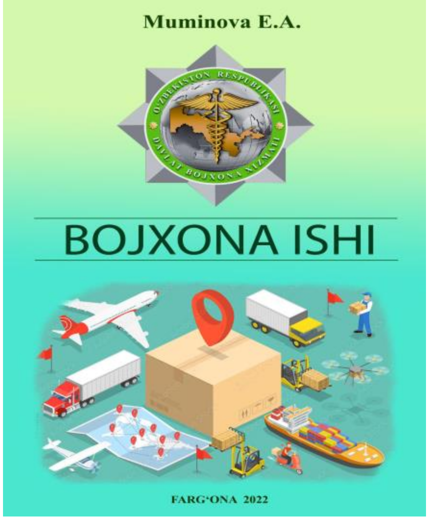

Muminova E.A

Bojxona ishi: darslik/Muminova E.A. Farg‘ona, AL-FERGANUS, 2022.

ISBN:978-9943-8579-9-5

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Kurpayanidi K.I.
Bojxona ishi: darslik/ Kurpayanidi K.I.Farg'ona, AL-FERGANUS, 2022. 376 b**.**

ISBN: 978-9943-8579-8-8

DOI: **https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7516271**

Тўхтасинова Д.Р
Корхоналарда ходимларни бошқаришда инновацион усуллардан фойдаланишни такомиллаштириш: монография / Тўхтасинова Д.Р. - Фарғона политехника институти. Фарғона, AL-FERGANUS, 2022. – 162 б.

ISBN 978-9943-8579-5-7

DOI: **https://doi.org/10.5281/zenodo.7352200**

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

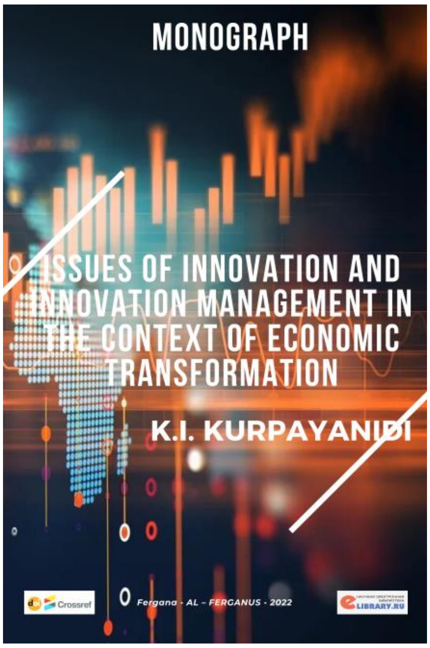

Kurpayanidi K.I.,

Issues of innovation and innovation management in the context of economic transformation: monograph / Kurpayanidi K.I., edited by M.A.Ikramov. – Fergana polytechnic institute. AL-FERGANUS, 2022. – 280 p.
ISBN 978-9943-8579-2-6

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.7220693

Курпаянидi К.И., Муминова Э.А.

Основы экономических знаний. Учебное пособие. Для неэкономических направлений бакалавриата высших образовательных учреждений /К.И.Курпаянидi, Э.А.Муминова - Ферганский политехнический институт. Фергана: AL-FERGANUS, 2022.-280 с.
ISBN: 978-9943-7707-9-9

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.6880920

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

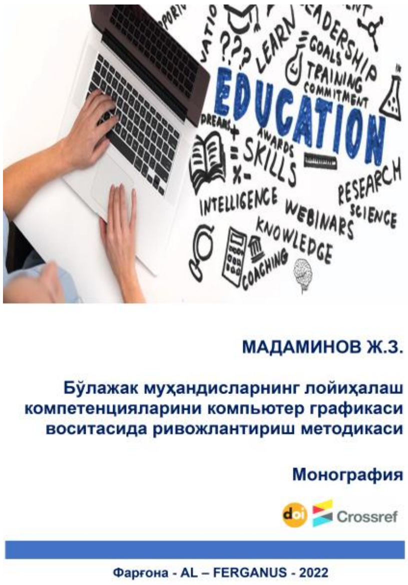

Мадаминов Ж.З.

Бўлажак муҳандисларнинг лойиҳалаш компетенцияларини компьютер графикаси воситасида ривожлантириш методикаси: Монография / Мадаминов Ж.З. - Фарғона политехника институти. Фарғона, AL-FERGANUS, 2022. – 150 б.

ISBN: 978-9943-8579-0-2

DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.7060384

Курпаяниди К. И., Илёсов А.А. Саноат маҳсулотлари экспортининг ташкилий-иқтисодий механизмларини такомиллаштириш (Фарғона вилояти саноат тармоғи мисолида): монография / Курпаяниди К. И., Илёсов А.А..; М. А. Икрамов таҳрир остида. - Фарғона политехника институти. AL-FERGANUS, 2022. – 184 б.

ISBN 978-9943-7707-5-1

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.6618980

CC BY

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Мамуров Э.Т., Гафуров А.М. CAD/CAM/CAE тизимларида лойиҳалаш асослари. Дарслик /Э.Т.Мамуров, А.М.Гафуров – Фарғона: AL-FERGANUS, 2022.- 200 б.

ISBN 978-9943-7706-9-0

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессонал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгаш томонидан дарслик сифатида тавсия этилган. (2022 йил 9 сентябр №302-сонли буйрук).

Mamurov E.T., Xusanov Yu.Yu., Yusupov S.M. Mexatronika asoslari. Darslik/ - E.T.Mamurov, Yu.Yu.Xusanov, S.M.Yusupov - Farg‘ona: AL-FERGANUS, 2022. 280 b.

ISBN 978-9943-7707-1-3

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi huzuridagi Oliy, o‘rta maxsus va professional ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengash tomonidan darslik sifatida tavsiya etilgan. (2022 yil 9 sentyabr №302-sonli buyruq).

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

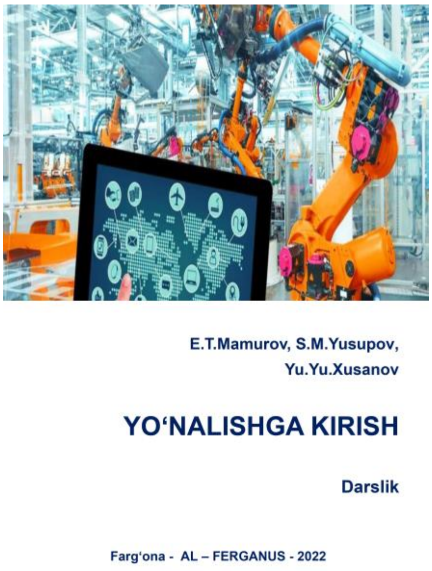

Mamurov E.T., Yusupov S.M., Xusanov Yu.Yu. Yo'nalishga kirish. Darslik / E.T.Mamurov, S.M.Yusupov, Yu.Yu.Xusanov - Farg'ona: AL-FERGANUS, 2022.- 150 b.
ISBN 978-9943-7707-0-6

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengash tomonidan darslik sifatida tavsiya etilgan. (2022 yil 9 sentyabr №302-sonli buyruq).

Kurpayanidi K.I., Mamurov D.E. Management of innovative activity of business entities in industry: monograph / Kurpayanidi K.I., Mamurov D.E.; edited by M.A.Ikramov. - Fergana polytechnic institute. AL-FERGANUS, 2022. – 200 p.
ISBN: 978-9943-7707-3-7

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.6475830

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Муминова Э.А., Хонкелдиева К.Р. Тўқимачилик саноати кластерлари фаолиятида бошқарув механизмларини такомиллаштириш [Матн]: монография /Э.А.Муминова, К.Р.Хонкелдиева.- Фарғона политехника институти. Фарғона: AL-FERGANUS, 2022.-166 б.

ISBN: 978-9943-7707-7-5

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.6759902

Рахмоназаров П.Й. Ҳудудларнинг иқтисодий - экологик тизимларини бошқариш самарадорлигини ошириш: монография / Рахмоназаров П.Й. - Фарғона политехника институти. AL-FERGANUS, 2022. – 170 б.

ISBN 978-9943-7707-6-8

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.6750455

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

Ashurov, M. S. Sanoat korxonalarida risklarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish strategiyalari. Monografiya. Farg'ona: Al-Ferganus, 2022.- 120 b.

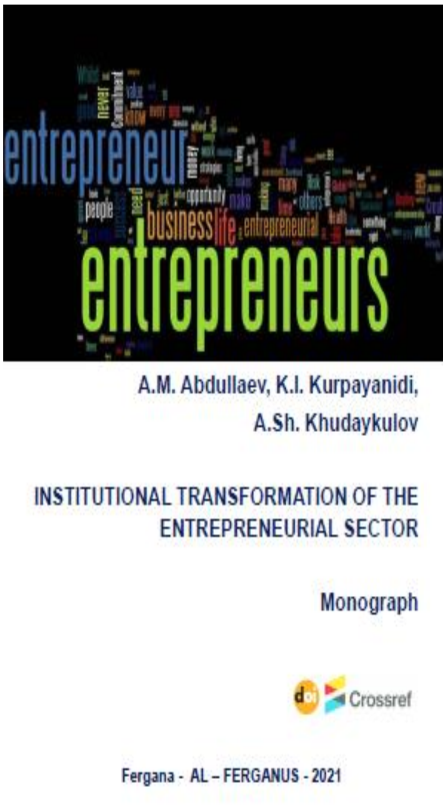

Abdullaev A.M., Kurpayanidi K. I., Khudaykulov A. S. Institutional transformation of the business sector. Monograph. Fergana "AL-FERGANUS", 2021. - 180 p.
ISBN: 978-9943-7189-9-9

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5457089

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Ashurov, M.S., Kurpayanidi, K.I. Problems and solutions for the formation of a competitive national innovation system. Monograph. Edited by Doctor of Economics, Professor Ikramov M.A., Fergana: Al-Ferganus, 2021.- 102 p.

ISBN: 978-9943-7706-0-7

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5676027

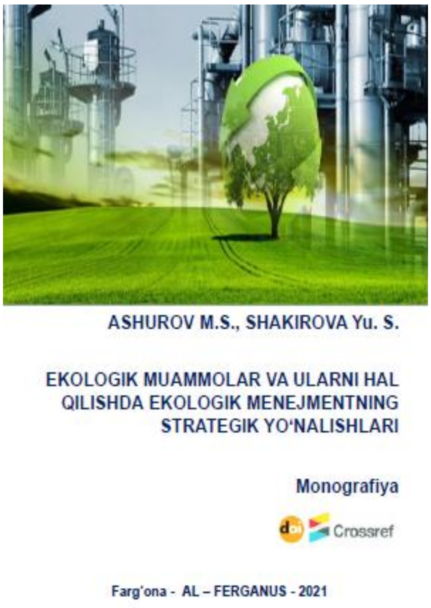

Ashurov M.S., Shakirova Yu.S. Environmental problems and strategic directions of environmental management in their solution. Monograph. Edited by Doctor of Economics, Professor Ikramov M.A., Fergana: Al-Ferganus, 2021.- 160 p.

ISBN: 978-9943-7706-4-5

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5722678

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

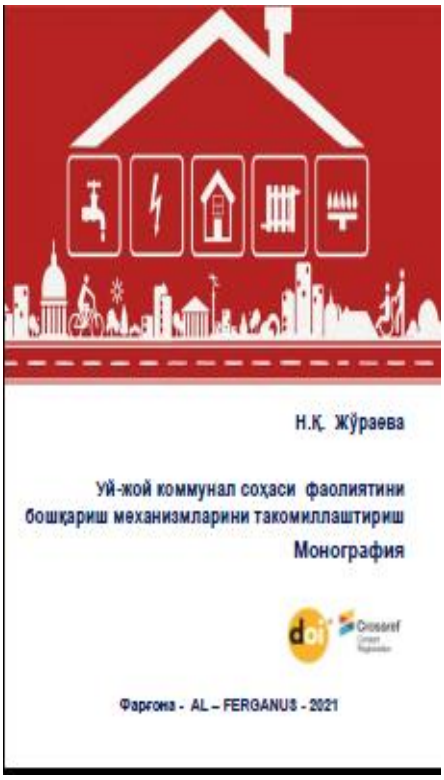

Жўраева, Н.Қ. Уй-жой коммунал соҳаси фаолиятини бошқариш механизмларини такомиллаштириш. Монография. - Фарғона: Al-Ferganus, 2021.- 140 б.
ISBN: 978-9943-7189-8-2

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5335878

Mirzaev, A.T. Methodological aspects of tourism and recreational activity management in Uzbekistan: changes and prospects: Monograph /Mirzaev A.T.; ed G. Sh. Khankeldiyeva - Fergana: Al-Ferganus, 2021.- 174 p.
ISBN: 978-9943-7706-3-8

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5722700

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

INTERNATIONAL JOURNAL OF THEORETICAL AND PRACTICAL RESEARCH
ISSN 2181-2357
T. 3 N°3 2023
SJIF 2023:5.971

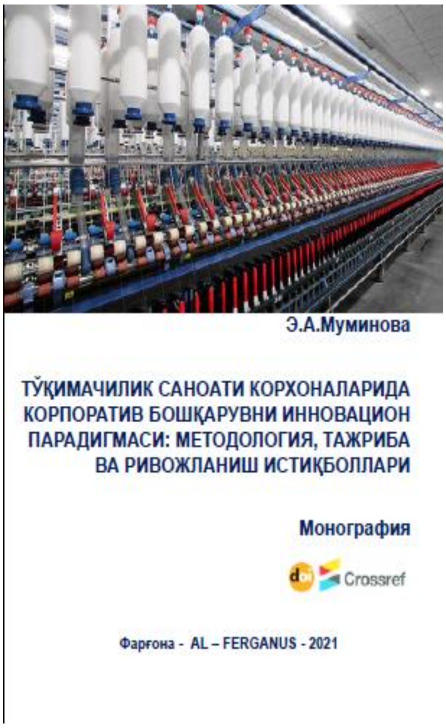

Muminova, E.A. Innovative paradigm of corporate governance at textile enterprises: methodology, experience and development prospects: monograph /Muminova E.A.; ed. G. Sh. Khankeldiyeva - Fergana: Al-Ferganus, 2021.- 160 p.
ISBN: 978-9943-7706-1-4

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5676091

Набиева, Н.М. Хизмат кўрсатиш корхоналарини ривожлантиришнинг маркетинг стратегиясини ишлаб чиқиш. Монография. - Фарғона: Al-Ferganus, 2021.- 162 б.
ISBN: 978-9943-7189-7-5

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5230368

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Nazarmatov, O.S. Improving the methodology of management of innovative processes in the enterprises of the textile industry. Monograph. - Fergana: Al-Ferganus, 2021.- 200 p.
ISBN: 978-9943-7706-2-1

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5675967

Ubaydullayev M.M. G‘o‘zada defoliatsiya o‘tkazishning maqbul me’yor va muddatlari**.** Monografiya. /q.x.f.d., professor F.J. Tesнayev muharrirligi ostida. Farg‘ona: Al-Ferganus, 2021. – 160 b.
ISBN: 978-9943-7706-6-9

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.5722721

License type supported CC: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)